

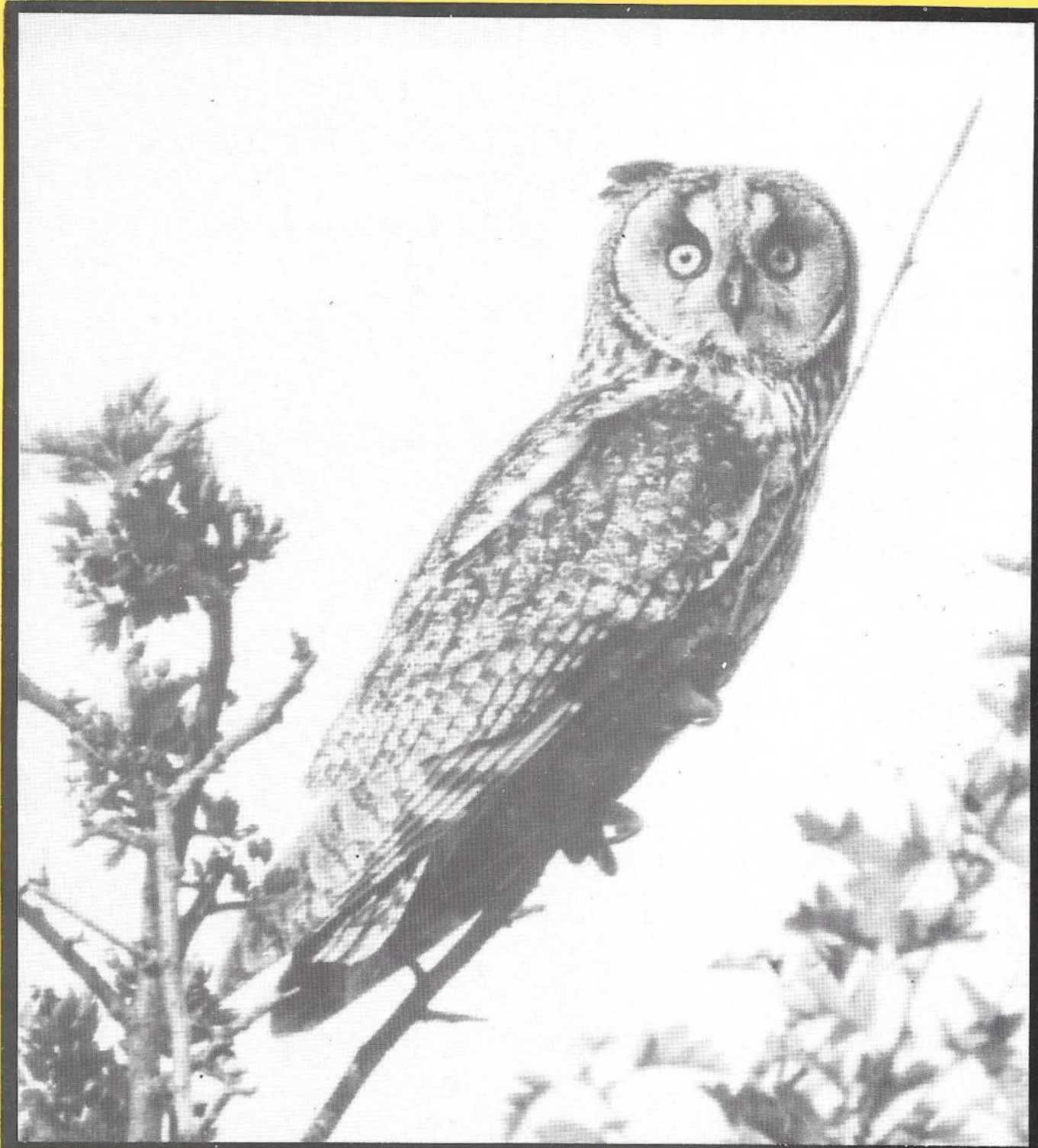

kwartaalblad stichting duinbehoud

duin

1984 nr. 3

f 4,75

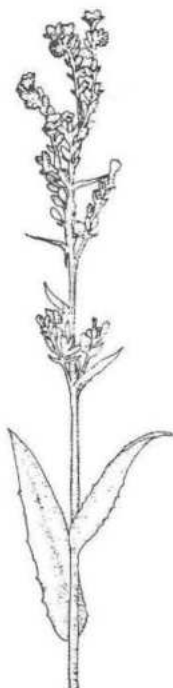

Amsterdamse Waterleidingduinen

de Ossetong

Voor de wandelaar in de AW-duinen een bekende plant: de Ossetong. Deze behoort, net als de Hondstong, tot de familie der Ruwbladigen. Beide soorten komen voor op droge, wat ruderaale plaatsen met een open vegetatie. Maar terwijl de Hondstong zachthartig is, is de Ossetong scherp en ruwharig.

door J. MOURIK

Als de bloemen van de Ossetong zich openen hebben ze meestal een roodpaarse kleur, die later donker blauwpaars wordt. De Ossetong is een tweejarige plant, wat wil zeggen dat zij pas in het 2e jaar bloeit, waarna zij afsterft. Behalve de Gewone Ossetong (*Anchusa officinalis*) komen in de AW-duinen ook bastaarden voor met de Geelwitte Ossetong (*Anchusa ochroleuca*).

NAAM

De Ossetong dankt haar naam aan de vorm en ruwheid van het blad. De wetenschappelijke geslachtsnaam 'Anchusa' (Grieks voor strop, strik) verwijst naar de ingesnoerde kroonbuis van de bloemen. De soortnaam 'officinalis' duidt op medicinaal gebruik.

STANDPLAATS

De Ossetong en haar ruwbladige verwanten Kromhals, Slangekruid en Hondstong houden van kalkrijke, droge en zandige bodem met weinig humus, die (door menselijke of dierlijke aktiviteit) slechts schaars begroeid is en vaak ook nog wat bemest wordt; het zijn soorten van kalkrijke ruigten.

In de AW-duinen treffen we de Ossetong vooral aan in wegbermen, vaak in de beschutting van duindoornstruweel en langs kanalen en sloten. Door de aard van deze standplaatsen kunnen we de Ossetong geregeld op onze tochten door de AW-duinen tegenkomen.

VERSPREIDING

Het hoofdverspreidingsgebied van de Ossetong ligt in Midden- en Oost-Europa. In Nederland komt zij vooral voor in het oostelijk Rijngebied en in de duinen, hoofdzakelijk tussen Bergen aan Zee en

Groeiplaatsen van de Ossetong in de A.W.-duinen (Plantenwerkgroep A.W.-duinen, 1984).

- : tot 20 exx. per 25 m²
- : meer dan 20 exx. per 25 m²

Voorne. Plaatselijk, zoals tussen Noordwijk en Katwijk, ontbreekt zij echter volledig, terwijl zij in de AW-duinen algemeen voorkomt.

De verspreiding is in de AW-duinen nauwkeurig onderzocht door de Plantenwerkgroep AW-duinen. De groeiplaatsen (+ aantallen) werden op kaart ingetekend. Uit het kaartje blijkt, dat de hoofdverspreiding in het Noorhollandse deel van het gebied ligt. Zij ontbreekt echter waar wegbermen door bebossing sterk beschadwd zijn, bijv. in het oostelijk deel. In het westen wordt de Ossetong sporadisch aangetroffen, behalve in de luwte van duindoornstruweel langs het Westerkanaal. Naar het zuiden toe treffen we de soort steeds minder aan. Een uitzondering vormen de taluds van het Oosterkanaal waar de Ossetong plaatselijk massaal voorkomt.

Over de oorzaken van het talrijke voorkomen in de AW-duinen kunnen we slechts gissen, maar gezien het verspreidingspatroon spelen vergravingen en ander menselijk gewoel in de bodem waarschijnlijk een belangrijke rol.

BRONNEN

- BOERMAN, M.O. e.a. (1975), 10 jaar botanische inventarisatie in de AW-duinen, Gemeentewaterleidingbedrijven, Amsterdam.
- GOETHART, J.W.C. & JONGMANS, W.J. (1905), Plantenkaartjes voor Nederland, E.J. Brill, Leiden.
- KLEIJN, H. (1970), Planten en hun naam, Meulenhoff, Amsterdam.
- VERENIGING VOOR NATUUR- EN VOGELBESCHERMING NOORDWIJK, Flora van Noordwijk (1978).
- WEEDA, E. (1984), Atlas van de Nederlandse flora, in voorbereiding.